Missier-il-Għażżenin
Jitlewmu kif semagħhom,
"Iv' inżlu erfgħuh!" qalilhom,
U bida jgħajjat magħhom!

'Mma qalbu le ma tatu
Jitħarrek biex b'idejh
Jiġbor il-fils, u baqa'
Bħal xaħma jħares lejh!...

Sa kemm il-ħmar iddejjaq (4)
Biex jimxi riġlejh medd...
U l-biċċa deh'b ħallewha
Bla minnhom ħadd ma nkedd.

"L-għażżien xogħolu għali"
Il-qawl il-malti jgħid:
Anqas iħarrek snienu
Biex jiekol biss ma jrid!

V. M. B.

(4) Il-ħmar ħa l-isem ta' għażżien għax imur bil-lajma u jorqod. Iżjed: għandu ħaġa fuq kollox li tolqot u li turik tassew x'inhu, ħaġa li aktarx ma ssibhiex ħlief fuqu: mita jaħsel ikun miexi, jaraha bi kbira jieqaf, u jibqa' miexi avolja ssawtu; u bil-maqlub, jekk jaħsel jieqaf ma jibbastax jimxi, u jibqa' wieqaf, avolja tħarriklu. Mela hawn, mita qabad jimxi minn ċaħdu, wera li hu inqas għażżien minn dawk ta' fuqu!

X'KITBULNA U X'WEĠIBNA.

Ruma, 16 ta' Diċembru 1924.

Wisq għażiż tiegħi Sinjur,

Nibqa' nafulek tal-ferħa li tajtni għal għarrieda mita bgħattli l-Grammatka Maltija maħruġa mill-"*Għaqda tal-Kittieba tal-Malti*". Għalija hu ktieb ta' siwi u fejda mil l-ikbar u jidhirli illi hu xhieda qawwija ta' kemm it-tagħlim tal-malti miexi l-quddiem.

Jekk jista' jkun li nindaħal f'din il-ħaġa u tħallini nsaqsik kienx iktarx ikun aħjar li wieħed ma jitbiegħedx mill-għâda li l-lum tinsab, tista' tgħid kullimkien fit-tagħlim xjentifiku tal-Għarbi u ta' l-ilsna semitiċi biex niftiehmu, illi wieħed jinqeda bl-ittra ḥ flok bl-ħ, bil-għelm ' flok bil-għ, bil-ǵ flok bil-ġ (li fil-kitba xjentifika tal-għarbi toqgħod għall-għ ta' qiegħ il-gerżuma), biċ-ć flok iċ-ċ. Barra minn Malta ma jistâx ikun li ssib stamperiji li għandhom ħ u ċ.

Imma b'dan kollu jiena nifirħilkom minn qalbi tax-xogħol li għamiltu u li jistħoqqlu kull tifħir.

Niżżik-ħajr u nselli għalik.

Tiegħek
Prof. Carlo A. Nallino.

Lis-Sur F. S. Caruana,
19 Sda. Reale,
Valletta, (Malta)

(*Mit-Taljan*)

——

TAGĦRIFA. Għal min ma jafux, nistgħu ngħarrfu illi Carlo A. Nallino huwa Professur tal-Għarbi fl-Università ta' Ruma. Kiteb xi xgħolijiet u fosthom l-iktar magħrufin huma: "*Chrestomathia Corani Arabica.*" Leipzig, 1912. Bċejjeċ tal-Qurân imfissrin bil-latin u "*L'Arabo parlato in Egitto*", 1913.—Grammatka, qwiel u taħdit tal-Għarbi Masri.

* * *

Malta, Slienia,

28 ta' Diċembru i y 2

tyftq m^ hr,,f V " i d l - K i ,t H c b a lal-Malli tàni n
USrgr^r].. Ul<'^: ,,J,axqa kbira liinti ħadt l-imp
tna !i<"'n»''' S' mrnahia malti a m.ġbur fil-ktieb,
ftSrf" li^atn-^ B ,J,,.ktieb u fih ukoll kelli se^
ti,,Kun,nissioni <a bie x invvieġeb l-.ttra ttegħek
S> ii-** ^ew&ka tagħna tgħoii d-feh.ua

11 ^"f ✎ f / mSoqsijiet ċkejkna limti għamdt fuq l-Alfi*

• •„„ Miażlet l-ittri ta'l-Alfabet, barra „t
M*U à"K t U Lt S J TtSo? d-kitba. skond il-għerq ta't
timxi n,adakkollu ta- kull
kelma u ma dakko j t il-Kummissjoni kel!
W tsha ma egħedx mid-drawwa tal kitba maltija:
/s ,a S ^ setgħu'jwieġbu tajjeb għal W.s.eb tagħna ,
f na ligħandna nagħżlu Alfabet ħonetku Qabbel ,ekkj,
gbok għalhekkdak ligħedna taħt: *-Kelmtejn ta qabel fi KHba Maltija* paġ: XIX. *L-Alfabel* pp. 4 u 5 71/«' J /«? M//afc/: paġ 114 *M-Tagħrif* fejn għandek tssib ħ ħallt ħafna minn dawk l-ittri lisibna fil-kitba maltija u fejn daħtit biss ġodda l-ittra *k* għali-zW/ \\-*q* għall-^a/ u \\-*w* għalkl ittri)ikittieba ,l xirkiet oħra kienu daħħlu u nqdew biht qabilna, (għalkemm fil-kitba maltija masehħux) biċċa minnb minn VASSALLI (1827) 11 *mxs-Socielà Medica* (1840) u fl-aħħarf kollox mix-Xirka Xem'ia (1882) limxiet fuqil-kitba ta'M orjentalisti ta' żmienha.

Fuq dawn l-ittri magħandna xingħidu xejn, għax al qbilnd ma'dak l. l-lum .itlob ukoll *i-iraskrizzjoni xjenti^* Mħansitra ta'kotba fuqil-Għarbi, miktubin minn taljani.
hh.lil Tt, r nagħad nas ħżlu ittri oħra flok dawk H W
bħ l l-h flok l-ħ kif ukoll.il-għelm ' flok għ, il-ġ t, c flok'

C , ' , ki6ku, biex "i^ nnt' l-Alfabet ta'H *
qdew bWħliem Mlsna s™itiċi b'ittri Rumani, kellna [
«W 8 u ToW u? ħu Uċċer:t tirkumfless maqlub4 (0
Hok bil-pont fuqhom (Qabbe, y_ki b ta) Stumme

egħl.em lt l-k.ttteba malt n ma hum.ex imdorrijin bihom Hekk ukoll n.stgħu ngħidu h tkun *ħaġa ġdida* ? W *kollox* u ma eħ a„ dek tistenna qatt 1.t.dħol hd-drawwa tal-kittieba tal-malti li kietn flok il-x għall-leħen ta' *xin* kellna, bħal Stumme, inħożżu Wttra I, mita x għal lexxe lna nafuha fil-kitba maltija mill-1500 u iktarx minn qabel ukoli. L-ittra ħ (bil-qatgħa) kif ukoll iluħ huma wkoll żewġ lttn h wiritniehom minn żmien iluu l-lum ħadu dak il-jedd li matistàx tiċħadulhom minngħajr magħmel deni lill-istess kitba maltija. L-ittri ġ u ċ, li milli jidher daħ-ħlithom *xs-Socielà Filologica* (1840), tista' tgħid kien ikollhom l-istess jedd li kieku ma kinitx ir-rgħiba ta' xi stampaturi li qegħdin jinqdew *b\\-letteratura* maltija blaebda qjies u ħsieb ħlief biex isibu l-qligħ. Sakemm dawn l-ittri jaqduna fil-ħsieb tagħna li jfissru *Vleħen wieħed* li trodd *Wmorjoloġija* maltija, ix-Xirka tagħna għandha, għal dakli jaqbel lilha stess, tħallihom kifsa-bithom. Mill-bqija sabiex l-Alfabet tagħna jiftiehem minn dawk in-nies ta' barra lijixtiequ iistudjaw il-Malti, aħna tajna fil-bidu *izVTa^ħrif* daqxejn ta'mera fejn kull ittra maltija twieġeb għal dik l-ittra li taqbel magħha jew tixbahha fil-Għarbi.

Fil-waqt linroddlok mill-ġdid il-ħajr tagħna talli għoġbok tilqa' x-xogħol tagħna.

Nitolbok tgħoddni
dejjem tiegħek

A. CREMONA.

Lill-Professur

CARLO A. NALLINO, *(Mii-taljan)*

Ruma.

(Darb'oħra nġibu x'kitbilna l-Patri Ġiżwita Alberto Vaccari u x'weġibnieh).

"XJOHID **IL MALTr**

Nììżu ħajr lil l-Onor. Senatur Fonsu Marija Oalea tal-ktieb X'JGHID IL MALTI tal-mejjet Patri Manwel Magri S.J. li għoġbu jibagħt.lna.

Konna oitgħaxxqu bihom, dawk il-qwiel, miia konna oa(l^l!wbo», *iWCotba tal-Mogħdija taz-Żmien* tas-sur Fons, u issa dal-Mieo, bihom miġbura, ma nistghux ma ngħozzuhx bhala wieħed I. ħaqqu joqghod fost ta'l-ewwel fil-librerija maltija. Dnub lil-ortograiija ma hix illimata.